

Åke Edwardson

Roep uit de verte

Deel 1

Ze bleef lang bij mama zitten. Ze sliep even op de achterbank en kroop toen naar voren. Daar was het koud; mama liet de motor even draaien en zette hem toen weer uit. Mama had geen antwoord gegeven toen ze het haar had gevraagd, en ze vroeg het nog een keer. Mama's stem was hard. Toen hield ze haar mond. "Waarom komt hij niet?" had mama gezegd, maar recht voor zich uit en niet tegen haar. "Waar zit hij, verdomme?"

Iemand zou haar daar komen ophalen en ze zouden weer naar huis gaan, maar er kwam niemand. Ze wilde bij mama zijn, maar ze wilde ook in bed liggen. Het was nu donkerder en het regende. Ze kon niet naar buiten kijken, want de ramen waren beslagen. Ze kroop ernaartoe en wreef met de mouw van haar trui over het raam. Er reden auto's langs en hun lichten schenen door de auto waarin zij zaten. "Waarom kunnen we niet gaan?" had ze gevraagd. Mama had niet geantwoord en ze vroeg het nog een keer. "Stil", zei mama nu. Vervolgens zei ze niets meer, want dat durfde ze niet als de stem vanaf de voorbank zo hard was. Mama zei nog meer lelijke woorden. Ze had ze zo vaak gehoord dat het niets uitmaakte. Ze had zelf ook zulke woorden gezegd en het was niet erg om ze te zeggen. Maar ze wist dat het op de een of andere manier toch verkeerd was.

De regen trommelde op het dak. Rommeldebommeldebom. Ze dacht dat een hele tijd, sloeg met haar hand op de zitting naast haar: rommeldebommeldebom.

"Lieve god", zei mama, en dat zei ze meerdere keren. "Blijf hier", zei mama en deed haar portier open. "Jij blijft hier, dan ga ik even bellen", zei ze, en ze knikte vanaf de achterbank dat dat goed was. Het was nog niet echt avond, maar het was toch al donker.

"Ik zie je nauwelijks", zei mama. "Je moet iets zeggen."

"Waar ga je dan heen?"

"Ik ga alleen maar naar de telefooncel op de hoek om te bellen. Ik ben zo klaar."

"Waar is die? Mag ik niet mee?"

"Nu blijf je hier!" zei mama met de strenge stem. Ze zei "ja" en mama smeed het portier dicht en ze voelde regenspetters terwijl ze achterin zat. Ze deden haar opveren.

Daarna zat ze stil te luisteren of ze buiten voetstappen hoorde en ze meende mama's schoenen op straat te kunnen horen, als een klikklak-

klikklakklik. Het kon ook iemand anders zijn, maar ze zag niets. Buiten was het mistig.

Ze veerde op toen mama terugkwam. “Er was niemand meer!” zei mama. Het was haast alsof ze het riep. “Grote god. Ze zijn vertrokken.”

Mama startte de auto en reed weg. “Gaan we nu naar huis?”

“Zo meteen”, zei mama. “We moeten eerst nog even wat anders doen.”

“Ik zou toch naar huis gaan?”

“We gaan ook naar huis. Maar we moeten eerst even wat anders doen”, zei mama en ze stopte de auto weer. Ze stapte uit en kwam naast haar op de achterbank zitten. Mama’s gezicht was nat.

“Ben je verdrietig, mama?”

“Nee. Dat komt door de regen. Luister nu goed. We gaan eerst naar een ander huis om daar een paar meneren op te halen. Hoor je wat ik zeg?”

“We gaan een paar meneren ophalen.”

“Ja. De meneren hollen als wij aankomen en dat is een spel dat wij met hen gaan spelen. Als ze komen, springen ze in de auto als die nog niet helemaal is gestopt. Begrijp je?”

“Ze springen in de auto?”

“We rijden heel zachtjes en dan springen ze in de auto en vervolgens rijden we weg.”

“Gaan we dan naar huis?”

“Een tijdje later gaan we dan naar huis.”

“Ik wil nu naar huis.”

“We gaan ook naar huis. Maar eerst gaan we dat spelletje spelen.”

“Kunnen we dat morgen niet doen, als het licht is? Ik ben moe. Het is een stom spelletje.”

“We moeten het nu doen. Maar het belangrijkste is dat je op de vloer ligt als we het spelletje spelen. Je moet op de vloer gaan liggen als ik dat zeg. Heb je dat begrepen?”

“Waarom?”

Mama keek haar aan terwijl ze heel vaak op haar horloge keek. Alles was hier binnen nu een beetje vaag, maar mama kon toch zien hoe laat het was.

“Dat is omdat ze heel hard hollen en andere mensen die niet meedoen aan het spel misschien ook wel in de auto willen springen. Ze kunnen tegen je aan duwen of zo. Daarom moet je achter mijn stoel op de vloer gaan liggen.”

Ze knikte.

“Ik wil dat je het nu probeert.”

“Maar je zei dat ze ...”

“Ga liggen!”

Mama pakte haar beet en dat deed pijn. Haar nek deed helemaal zeer. Ze ging op de vloer liggen; daar stonk het en het was er koud en nat. Het was moeilijk om te ademen. Ze hoestte en lag tegen het koude aan. Haar arm deed zeer.

Mama liep terug en startte de auto en zij kwam weer overeind. Ze reden en toen zei mama dat ze op de vloer moest gaan liggen.

“Begint het nu?”

“Ja. Lig je?”

“Ik lig nu op de vloer.”

“Je mag niet overeind komen”, zei mama. “Dat kan heel gevaarlijk zijn.” En mama zei nog een paar dingen over hoe gevaarlijk het was. “Je moet ook stil zijn.”

Ze vond het stom dat een spelletje gevaarlijk was, maar ze durfde het niet te zeggen.

“Wees stil!” zei mama met een nare stem, hoewel ze niets had gezegd.

Ze lag stil te luisteren naar alle geluiden onder haar, het was net alsof je op de weg lag, tjakketjakketjak, kedoengkedoengkedoeng, en ze dacht weer aan het deuntje toen de auto vaart minderde, tjakketjakketjak ... en plotseling hoorde ze een schreeuw en toen nog een en mama riep iets. Boven haar werd het portier opengerukt. Er kwam iets hards op haar, iets zwaars, en ze wilde schreeuwen, maar dat lukte niet. Of misschien wilde ze het niet. De portieren vlogen open en werden dichtgesmeten en ze werden nog een keer opengetrokken en weer dichtgesmeten en ze hoorde een knal toen er aan de voorkant een portier tegen de auto stootte, het klonk als vuurwerk en het was alsof de regen nog harder op de auto tikte. Schuin boven zich zag ze dat de ruit was gebarsten, maar die zat toch nog aan elkaar, er viel geen glas op haar of op de achterbank.

Iedereen schreeuwde maar ze kon niet horen wat ze zeiden. Ze luisterde of ze mama hoorde, maar ze hoorde haar niet. Ze wilde overeind komen, maar dat lukte niet. En de auto schokte en slingerde en nu reden ze weer. Het klonk alsof er onder de auto werd geschreeuwd. Ze hoorde het omdat ze er zo dichtbij lag. Ze hoorde een meneer die nu op de achterbank zat en het klonk alsof hij hilde. Het was wel gek dat een meneer zo klonk en ze vond dit geen leuk spelletje. Ze was bang, maar ze wilde zich niet bewegen. Ze probeerde aan een deuntje te denken.

1

Erik Winter werd laat wakker. De lakens lagen helemaal om hem heen gewikkeld en hij moest even ploeteren voordat hij zich van het beddengoed had bevrijd. De zon hing op haar plek voor het balkon. De woning was al warm.

Hij ging op de rand van het bed zitten en wreef met zijn hand over de stoppels op zijn gezicht. Zijn hoofd voelde zwaar van het slapen en het wakker liggen ertussenin. Hij bleef met gesloten ogen zitten en dacht nergens aan. Hij was elk uur wakker geworden en had het zweet van zijn voorhoofd geveegd, zijn kussen omgedraaid, de lakens omgedraaid. Twee keer was hij opgestaan en had hij grote glazen water gedronken. Hij had naar de geluiden van de nacht geluisterd. Die verdwenen nooit, want het was zo'n zomer.

Nu stond hij op en liep over de houten vloer naar de badkamer. Hij ging naast de douche staan en wachtte tot het water aangenaam van temperatuur was. Schijterd, dacht hij. Toen ik jonger was ging ik als een man onder de eerste, ijskoude stralen staan.

Hij zeepte zijn lichaam in, pakte met zijn linkerhand zijn lid en voelde hoe de testikels stijf werden en hoe zijn penis in zijn hand hard werd.

Eergisteren was Angela na een dubbele dienst in het ziekenhuis naar huis gekomen. In de ochtenduren hadden ze het dier met de twee ruggen gespeeld en hij was weer jong en sterk geweest, het orgasme was een vuur geweest en het vuur had zo lang door hem heen gerold dat hij had geschreeuwd. Hij had de schreeuw diep tussen hen beiden horen echoën en hij had haar zoutheid in zijn gezicht gevoeld zoals hij het zout deze zomer voelde als hij vanaf de klippen in zee dook.

Naderhand hadden ze stil naast elkaar gelegen. Toen hij bewoog waren het de ontspannen bewegingen van een oude man. Zij lag op haar zij naar hem te kijken. Hij verbaasde zich nogmaals over haar heuplijn, als een zachte berg in het landschap. Haar haar verhulde gedeeltelijk haar gezicht. De punten waren nat, hadden een donkerder tint.

“Je denkt dat je mij gebruikt, maar het is andersom”, zei ze terwijl ze met haar vinger langzame rondjes door het dichte haar op zijn borst draaide.

“Hier gebruikt niemand iemand”, zei hij.

“Tijdens onze korte, gepassioneerde ontmoetingen gaat het vooral om mijn behoeften.”

“Fijn dat u dat even uitlegt, dokter.”

“Maar ik ben tot de conclusie gekomen dat we iets meer nodig hebben dan seks.”

“Wat is dat voor kul?”

“Dat we iets meer nodig hebben dan seks?”

“Dat we alleen maar seks nodig hebben. Dat we niets anders doen.”

“Wat doen we dan?” vroeg ze en haalde haar vinger van zijn borst.

“Wat is dat nou voor vraag? We doen van alles.”

“Vertel.”

“We voeren op dit moment een gesprek, bijvoorbeeld. Een gesprek over onze relatie.”

“Dat is misschien wel voor het eerst”, zei ze en ging rechtop in bed zitten. “Eén gesprek per tien keer dat we met elkaar naar bed gaan.”

“Dat meen je niet.”

“Misschien niet, maar wel een beetje. Ik wil ... meer.”

“Wat dan?”

“Je weet best waar ik het over heb, Erik. Daar hebben we het in elk geval al vaker over gehad.”

“Mijn rijpheid.”

“Ja.”

“Dat ik eindelijk een rijp man moet worden en verantwoordelijkheid moet nemen voor het gezin dat ik nog niet heb.”

“Je hebt mij”, zei ze en keek hem weer aan.

“Sorry. Maar je weet wat ...”

“Nee, ik weet niet goed wat je bedoelt. Dit is niet meer genoeg voor me.”

“Zelfs niet als je mij mag gebruiken?”

“Zelfs dan niet.”

“Zelfs niet als vooral jouw behoeften worden bevredigd?”

“Het was stom om daar een grapje over te maken. Nu heb je nog wat om de draak mee te steken.”

“Kom op, Angela. Oké. Ik ben nu serieus.”

“Denk eraan dat je niet eeuwig jong blijft, Erik. Je bent niet eens jong meer. Denk daaraan.”

“Daar heb ik aan gedacht.”

“Denk daaraan en denk aan ons. Ik ga douchen.”

Hij was 37 en hoofdinspecteur bij de afdeling onderzoek van de regio-recherche. Hij was op zijn vijfendertigste hoofdinspecteur geworden en dat was een record in Göteborg en in Zweden, maar voor hem bete-

kende het alleen dat hij niet meer zo vaak als vroeger bevelen hoefde op te volgen.

Hij had zich in zijn werk sterk en jong gevoeld, maar nu wist hij het niet meer. Het was alsof hij in korte tijd vijf jaar ouder was geworden, of tien. Een zaak waar hij het afgelopen voorjaar aan had gewerkt was voor hem zo'n kwelling geweest dat hij zich na afloop, in de voorzomer, had afgevraagd of hij het wel kon opbrengen om bij de politie te blijven en een soort actieve tegenkracht in de kringloop van het kwaad te zijn.

Hij had een week vakantie genomen en in het noordse licht over de Laplandse vlakten gewandeld. Hij was teruggekomen en was verder gegaan met zijn werk, maar misschien was hij niet meer dezelfde. Nu probeerde hij zich door de zomer en de vrije tijd te laten omarmen. Hij liet een stoppelbaard staan. Zijn haar kwam tot halverwege zijn oren en was op weg naar beneden, naar zijn schouders. Zijn uiterlijk was aan het veranderen. Misschien komt het meer op één lijn met mijn gecompliceerde innerlijk, had hij op een dag voor de spiegel gedacht en hij had een lelijk gezicht getrokken en zijn mond vertrokken. Misschien ben ik daardoor wel een goede politieman.

Hij zat alleen aan de keukentafel met twee geroosterde sneetjes brood en een kop thee. Angela had afscheid genomen en was naar haar eigen huis gegaan. Het zweet in zijn haar keerde terug toen de warmte buiten door de jaloeziën naar binnen sijpelde. De thermometer op de schaduwzijde van het balkon had 29 graden aangewezen toen hij zonet had gekeken. Het was elf uur en Winter had nog vier dagen van zijn tweede vakantie over. Hij kon nog even uitrusten.

Op de haltafel rinkelde de telefoon. Hij stond op en liep de keuken uit, greep de hoorn en zei zijn naam.

“Met Steve, als je nog weet wie ik ben”, zei een Schotse stem.

“Hoe kan ik een ridder uit Croydon nou vergeten?”

Steve Macdonald was hoofdinspecteur in Zuid-Londen en de beide mannen hadden tijdens de moeilijke zaak eerder dat jaar samengewerkt. Ze waren vrienden geworden, dat gevoel had Winter in elk geval gehad. Ze hadden zowel in Londen als in Göteborg samengewerkt. Sinds de voorjaarsavond in Winters appartement, toen de zaak was opgelost en iedereen troost zocht bij elkaar, hadden ze niet meer met elkaar gesproken.

“Jij bent toch de ridder”, zei Macdonald. “Glimmend harnas en dat soort dingen.”

“Ik geloof dat dat verleden tijd is”, zei Winter.

“Hè?”

“Ik heb een stoppelbaard. En mijn haar is in geen maanden geknipt.”

“Heb ik zo’n indruk gemaakt? Ik ben zelf in Jermyn Street geweest om naar Baldessarini-pakken te kijken. Dacht dat ik een gezaghebbender indruk moest maken. Als je hier langer op het bureau was gebleven, dan waren ze bevelen van jou gaan aannemen.”

“En hoe liep het af?”

“Hè?”

“Heb je een pak gekocht?”

“Nee. Een gewoon mens heeft niet genoeg geld voor de dingen waar jij je in hult. Wat ik je trouwens nog wilde vragen: is het waar dat jij niet elke maand op je loon hoeft te wachten voordat je kunt gaan consumeren?”

“Hoe kom je daar bij?”

“Je zei zoiets dit voorjaar.”

“O, is dat zo? Ik moet me zo op onze bezigheden hebben geconcentreerd dat ik niet genoeg aandacht had voor wat ik zelf zei.”

“Dus je bent afhankelijk van je loon?”

“Wat dacht jij dan? Ik heb wel wat geld op de bank, maar geen grote hoeveelheden.”

“Fijn om te horen.”

“Maak het uit?”

“Weet ik niet. Misschien. Ik wilde het alleen weten.”

“Belde je daarom?”

“Eigenlijk belde ik om te horen hoe het met je gaat. Het was een zwaar voorjaar.”

“Ja.”

“Dus?”

“Wat?”

“Hoe staat het ermee?”

“Het is warm. We hebben een nieuw warmterecord, hoewel de zomer al voorbij zou moeten zijn. En ik heb nog steeds vakantie.”

“Dank je voor je kaart uit de Alpen.”

“De Zweedse bergen. Lapland. Dat hoort nog bij Zweden.”

“*Whatever*. In elk geval bedankt.”

Het gesprek viel stil. Winter kon het statische geruis over de verwarmde wateren horen. Macdonald schraapte voorzichtig zijn keel.

“Laat eens wat van je horen.”

“Misschien kom ik met kerst wel winkelen”, zei Winter.

“Sigaren? Overhemden?”

“Spijkerbroeken, dacht ik.”

“Pas maar op dat je niet wordt zoals ik.”

“Ik kan hetzelfde zeggen.”

Ze namen afscheid en Winter legde de hoorn op de haak. Plotseling voelde hij een duizeling en hij greep het tafelblad beet. Na een paar tellen werd het rustig om hem heen. Hij liep terug naar de keuken en nam een slok van de koud geworden thee. Hij overwoog nieuwe te zetten, maar stond op en bracht de kop en het schotelkje naar het aanrecht.

Hij trok een korte broek en een katoenen overhemd met korte mouwen aan en stak zijn voeten in zijn sandalen. Hij stopte zijn portemonnee in zijn linkerborstzak en controleerde of de sleutelbos nog in zijn zak zat van gisteren. Hij liet zijn mobiele telefoon op het nachtkastje liggen.

Toen hij de deurkruk pakte, hoorde hij de postbode aan de andere kant en de post viel op zijn voeten. Hij boog zich voorover en bladerde wat tussen het *Politietijdschrift*, twee enveloppen van de bank, een nieuwe nummer van een tijdschrift in een witte omslag, en een mededeling over een zwaar poststuk, meer dan een kilo, dat op het postkantoor aan de Avenyn kon worden opgehaald. Een kleurige ansichtkaart stak glimmend af tegen al het wit. Hij pakte de kaart op en draaide hem om. Macdonald stuurde groeten van een thuisbezoek aan de Schotse hooglanden. WIJ HEBBEN OOK ALPEN, schreef hij en Winter draaide de kaart weer om en bestudeerde een besneeuwde top die zich over een plaatsje boog waar de huizen er ouderwets uitzagen, als uit een andere tijd.

De warmte sloeg als een warme deken tegen zijn gezicht. Het Vasaplein was één grote schittering van glazen draden. Er stonden een paar mensen in de schaduw onder het tramhuisje aan de andere kant van het park, hun lichamen waren zwarte silhouetten.

Hij haalde zijn fiets uit de kelder en reed over de Vasagatan, sloeg links af en fietste langs het Skansplein. Zijn overhemd was al nat voordat hij het Linnéplein had bereikt en dat was een aangenaam gevoel. Zijn rugzak deinde op zijn schouderbladen. Hij besloot om niet naar Långedrag te fietsen, maar naar het zuiden, en hij trapte in het scherpe licht over het pad naar het strand bij Askim. Daar pauzeerde hij en dronk hij een blikje Ramlösa voordat hij langs de golfbaan in Hovås verderging richting Järkholmen. Hij zette zijn fiets tussen de andere fietsen langs het fietspad en klauterde naar het strandje en ging zo snel hij kon het water in.

Hij lag in de zon te lezen en als hij het te warm kreeg, ging hij het water weer in. Dit was zijn vakantie, dit was wat hij deze zomer met zijn tijd wilde doen. Hij genoot van het droge gevoel aan zijn voeten toen hij het zand er afveegde en stak ze in de sandalen toen de middag

kwam en hij zich met de zon schuin links weer naar huis zou begeven. Het was een goed gevoel en hij wilde dat even vasthouden. Het vertegenwoordigde de goedheid in de wereld.

Aneta Djanali's kaakbeen werd een paar minuten na middernacht gebroken. Ze had in zuidelijke richting over de Östra Hamngatan gewandeld en overal om haar heen waren mensen. Ze was niet in dienst, maar als ze dat wel was geweest had dat niets uitgemaakt, want ze was inspecteur bij de recherche en droeg geen uniform tijdens haar werk.

Ze was in gezelschap geweest van een vriendin en beide vrouwen hadden een mishandeling gezien die iets verderop in de veel donkerder Kyrkogatan plaatsvond. Ze zagen drie mannen die iemand die op de grond lag, sloegen en schopten en Aneta Djanali riep iets naar hen en liep een paar passen de dwarsstraat in. Het drietal keek op en kwam na enkele seconden naar de vrouwen toe. Een van hen sloeg Aneta in haar gezicht toen hij langs haar heen liep, één enkele slag. Eerst voelde ze geen pijn en vervolgens was de pijn daar, in haar hele hoofd tot aan haar borst. De mannen waren verdergelopen toen zij op de grond lag, nadat degene die haar had geslagen iets over haar huidskleur had geroepen. Aneta Djanali was zwart, maar dit was de eerste keer dat ze op grond van haar huidskleur met geweld te maken kreeg.

Ze raakte niet buiten bewustzijn. Ze probeerde iets tegen haar vriendin te zeggen, maar er kwam niets. Lis is witter dan ooit, dacht Aneta Djanali. Misschien is de schok voor haar groter dan voor mij.

Om hen heen ging het festival gewoon door; mensen liepen tussen de verschillende biertenten en podia heen en weer. De nacht was warm. De stad was gevuld met mensen en geuren van houtskoolgrills. Op straat rook het naar drank en lichaamssweet. De stemmen waren luid, ze vermengden zich met elkaar, en ergens in de kakofonie verdween het geroep van Aneta Djanali's vriendin. Het was de derde keer vanavond dat ze langs deze plek kwamen tijdens hun wandeling door het feestvierende Göteborg. Drie keer is scheepsrecht, dacht Aneta Djanali en ze voelde het ruwe oppervlak van het asfalt tegen haar wang. Haar hoofd deed niet meer zo veel pijn. Ze zag veel blote benen en sandalen en bootschoenen en vervolgens werd ze opgetild en in een auto gedragen en ze begreep dat het een ambulance was. Ze voelde dat iemand haar voorzichtig aanraakte en vervolgens ging ze van haar stokje.

Fredrik Halders kreeg het bericht te horen toen hij de volgende ochtend om halfacht op het politiebureau arriveerde. Hij was

een rechercheur met kort stekeltjehaar die zodra hij de kans kreeg begon te bekvechten, bij voorkeur met Aneta Djanali en bij voorkeur over haar huidskleur en oorsprong. Hij kwam soms dom over en werd een racist en seksist genoemd, maar dat kon hem geen zak schelen. Sinds zijn scheiding drie jaar geleden was hij alleen. Hij was 44, altijd nijdig, een gewelddadige man met verdomd veel onverwerkte emoties en hij zou weldra inzien dat hij met iemand moest gaan praten. Fredrik Halders bij een psychotherapeut. Hij trok zich nog liever en plein public af, maar de nerveuze energie in zijn lichaam kon naar de duisternis leiden. Hij wist dat. Hij voelde het nu hij hoorde wat er met Aneta was gebeurd. Hij wilde ... hij wilde ... hij wilde die klootzakken aan flarden scheuren, kut kut kut! Hij liep door de vergaderkamer waar Lars Bergenheim zweeg toen hij uitverteld was.

“Geen getuigen?” schreeuwde Halders.

“Jawel, die ...” zei Bergenheim.

“Waar zijn ze?”

“De vriend ...”

“Hier met ze!” schreeuwde Halders. “Laat ook maar”, ging hij verder en liep naar de deur.

“Waar ga je heen?”

“Wat dacht je?”

“Ze is onder narcose. Dat was ze in elk geval toen ze haar kaak fixeerden.”

“Hoe weet jij dat?”

“Ik heb net met het Sahlgrenska-ziekenhuis gesproken.”

“Waarom hebben ze mij niet gebeld?” zei Halders. “Dat zijn gevaarlijke dingen. Er kan gif en vuil in het bloed komen. Ze moet op de intensive care liggen.”

Ja, dat weet jij beter dan de artsen, dacht Bergenheim stilletjes.

“Wij werken het meest samen”, zei Halders. “Jij hebt toch bijna nooit in het veld met Aneta gewerkt?”

“Dat wisten ze waarschijnlijk niet”, zei Bergenheim zachtjes.

“Hè?”

“Niets.”

“Hoe zit het met de getuigen?” vroeg Halders.

“Ik probeer net te zeggen dat Aneta’s vriendin hier over ...” Bergenheim keek op zijn horloge, “over een kwartier is.”

“Was zij erbij?”

“Ja.”

“Verder niemand?”

“Je weet dat het festival aan de gang is. Er waren massa’s mensen en dan ziet niemand iets.”

“Shit”, zei Halders, “ik vertrek uit deze klerestad.”

Bergenheim antwoordde niet.

“Vind jij dit een leuke stad?” vroeg Halders. Hij ging zitten, stond op en ging weer zitten.

Bergenheim zat te bedenken wat hij zou antwoorden. Fredrik was van slag en dat was niets nieuws, maar nu was het anders, alsof de woede iets heiligs had. Dit was meer dan alleen een vriendschappelijk gevoel voor een collega. Zo meteen zou hij naar het ziekenhuis gaan en god beware degene die voor hem bij een verkeerslicht stond te treuzelen.

“Het is een moderne stad”, zei Bergenheim. “Een nieuwe tijd, samengesteld.”

“Samenges ... wat betekent dat in vredesnaam?”

“Er is goed en kwaad”, zei Bergenheim en hij hoorde het cliché over zijn tong glijden. “Je kunt toch moeilijk een hele stad naar de verdoe-menis wensen.”

“Nog even en het is zover”, zei Halders. “De mensen wandelen over de Hamngatan en er komt een klootzak aan die ze het hoofd inslaat. Dan kun je niets meer samenstellen. Daar heb je je samengestelde stad.”

Bergenheim zei niets.

“Nee, ik weet dat er goede en blije mensen zijn en goede plekken en dat soort dingen, maar nu ... nu ...” zei Halders en zijn stem werd dik en hij draaide zich van Bergenheim weg. Hij trok zijn schouders op en Bergenheim zag hoe Halders zijn rechterhand optilde en die over zijn gezicht haalde. Hij huilt, dacht Bergenheim. Of bijna. Er is nog hoop voor Fredrik. Maar hij heeft gelijk, vooral deze zomer. Hoeveel provocaties zijn er de laatste maanden niet geweest? Vijftien? Het is alsof ze een oorlog aan het voorbereiden zijn of zo. Een guerrillaoorlog tussen de stammen van Göteborg. Gisteren ...

“Wie praat met die juffrouw?” hoorde hij Halders stem, als uit de verte. “Haar vriendin?”

“Ik, en jij als je dat wilt”, zei Bergenheim.

“Jij regelt dit”, zei Halders. “Ik ga naar het ziekenhuis. Hoe is het met die andere stakker afgelopen eigenlijk? Die vent die ook in elkaar is gemept?”

“Hij leeft”, zei Bergenheim.

Hij reed zonder geduld en merkte niet dat het ventilatiesysteem lucht binnenliet die warmer was dan de lucht in de auto. Zijn achterhoofd was nat, maar wat zou dat.

Aneta Djanali zat rechtop in bed toen hij kwam, of liever gezegd, ze werd ondersteund door kussens. Haar ogen waren rood door de gesprongen adertjes. Je kunt beter zuipen, dacht Halders. Haar gezicht is bedekt met verband. Ze is net bijgekomen en ik zou hier niet moeten zijn.

Naast haar stond een hoge plastic beker met een rietje dat in het midden was gebogen. Op een verrijdbare tafel voor haar eenpersoonskamer hadden tien rozen gestaan. De verpleegster had gezegd dat ze die nog niet bij haar wilden neerzetten vanwege het infectiegevaar. De bloemen waren gaan hangen. Hebben ze geen water in de vaas gedaan, had Halders gedacht. Dat hadden mijn bloemen kunnen zijn.

Hij greep een stoel en ging naast het bed zitten.

“We krijgen ze wel”, zei hij.

Ze bewoog niet. Vervolgens sloot ze haar ogen en Halders wist niet zeker of ze nog wakker was.

“Als jij weer op de been bent, zitten die hufters al lang en breed achter slot en grendel”, zei hij. “Zelfs zwarte burgers moeten na het vallen van de duisternis op straat kunnen lopen.”

Ze reageerde er niet op. Halders bestudeerde de berg kussens achter zijn collega. Het zag er ongemakkelijk uit.

“In een geval als dit was het beter geweest als je in Ouagadougou was gebleven”, zei Halders, een oud grapje tussen hen beiden herhalend. Aneta Djanali was in het Östra-ziekenhuis in Göteborg geboren. “Ouagadougou”, herhaalde hij alsof het woord zijn gevoelens tot rust zou brengen. Of misschien Aneta een beetje zou opbeuren.

“Eigenlijk is dit een gelegenheid die nooit terugkomt”, zei hij na een paar minuten stilte. “Voor de verandering kan ik allerlei belangrijke dingen zeggen zonder dat jij je ertegenaan bemoeit en je superieur gedraagt. Ik heb de ruimte om mijn meningen te ventileren. Ik kan je uitleggen waar alles om draait.”

Aneta Djanali had haar ogen geopend en keek Halders aan met een blik die hij herkende. Ze is gewond, maar de schade is tot de onderkant van haar schedel beperkt gebleven, dacht hij. Dit is het enige moment dat ik er een speld tussen kan krijgen.

“Het gaat erom dat je de controle behoudt”, zei hij. “Als we die klootzakken pakken, zullen we zo lang mogelijk beheerst blijven en vervolgens maken we een of twee vergissingen die aantonen dat wij ook menselijk zijn. Een smeris is ook maar een mens, bedoel ik.”

Hoe drinkt ze in vredesnaam met dat rietje uit die beker, dacht hij. In het verband zit helemaal geen opening voor het rietje. Staat die boel hier alleen maar voor de sier? Krijgt ze niet alles wat ze nodig heeft via het infuus? Hoe lang moet ze hier liggen?

“Ze zeggen dat Winter een beetje is doorgedraaid na afgelopen voorjaar”, zei Halders. “Hij heeft de hele vakantie in een afgeknipte spijkerbroek gelopen en een T-shirt waarop LONDON CALLING staat. Het gerucht wil dat hij op de afdeling is geweest om papieren op te halen en dat hij een stoppelbaard en ongeknipt haar had. Ik kan nauwelijks wachten tot het maandag is. Dan zijn we er allemaal weer behalve jij, maar ik kan iets op je stoel leggen dan is het net of je er toch bent, Aneta.” Hij boog zich naar voren. “Word gauw beter, Aneta.”

Hij ademde de zware geur van de kamer weer in.

“Ik mis je”, zei hij.

Hij stond op en rommelde met de stoel. Hij liep om het bed heen en verliet de kamer, keek in de vaas in de gang en die zat vol water. Waarom hangen de bloemen, dacht hij.

Winter wachtte niet tot maandag. Hij brak zijn vakantie af toen Ringmar belde. Ringmar vertelde het belangrijkste en Winter nam meteen een besluit. Het was niet uit plichtsgevoel, eerder andersom. Het was een egoïstische handeling, misschien een therapeutische.

“Je bent hier nog niet nodig”, zei Ringmar.

“Er heeft genoeg zand tussen mijn tenen gezeten”, zei Winter.

’s Middags stapte hij zijn kamer binnen en deed de jaloeziën open. Het rook naar stof en werk. Het bureaublad was leeg. Dit is een ideale situatie, dacht hij. Misschien kan ik net zo worden als de chef, de onderzoeken van mijn bureau houden en ze in de laden proppen.

Sture Birgersson was het hoofd van de afdeling onderzoek en hij was zo verstandig om alle echte verantwoordelijkheid bij zijn plaatsvervanger neer te leggen. Dat betekende dat Winter de baas was van dertig rechercheurs die tegen het geweld in de samenleving stredden. De onderzoekseenheid bij de regiorecherche verving de oude traditionele afdeling onderzoek, maar op zich veranderde daar niets door. De naam “geweldsonderzoek” was dan wel verdwenen, maar naar geweld werd nog steeds opsporingsonderzoek gedaan. Geweld en diefstal. De mensen die eerder assistent-rechercheurs waren geweest werden allemaal inspecteur. “Eindelijk worden we iemand”, had Halders gezegd toen de promotie in 1995 kwam. De hogere titel betekende geen hoger loon. “Maar je krijgt een hoger ambitieniveau als je op de *mean streets of Göteborg* begeeft”, had Halders gezegd.

“Doe de deur dicht”, zei Winter tegen Ringmar die over de drempel was gestapt. “Wat vind jij?” zei hij voordat Ringmar op de stoel voor het bureau was gaan zitten.

“We nemen het ergste tuig door, maar ze kunnen van buiten de stad komen”, zei Ringmar.

“Denk je?”

“Dat wordt gezegd”, zei Ringmar. “En het is een verwarrende situatie op dit moment. Ik weet niet hoeveel je weet, maar je ziet of hoort het nieuws toch. Misschien dat het de warmte is of zo.”

“De demonstraties?”

“Ja, maar daar blijft het niet bij. Er gist iets in de stad, of hoe je het ook maar moet zeggen. We hebben de afgelopen week een tiental benderuzies gehad, of dingen die op de grens daarvan balanceerden. Ja, ook vechtpartijen. Ik weet niet hoeveel nationaliteiten erbij betrokken waren, met inbegrip van de Zweedse. Het is echt eng, Erik. Er is iets ... ik weet niet wat het is ... iets waardoor mensen gaan vechten, of gaan dreigen, zoals tot nu toe. Maar toch. We doen wat we kunnen. Misschien zitten een paar hufters het vuur aan de basis op te stoken. Of ze sturen het, in elk geval ten dele.”

Bertil Ringmar was de derde hoofdinspecteur van de onderzoekseenheid en het hoofd van de persoonsopsporingseenheid: tien politiemensen met hun tentakels in de onderste werelden, met als taak het ergste tuig en de professionele criminaliteit in de gaten te houden. Ze moesten “iets op de ontwikkelingen vooruitlopen”, zoals Sture Birgersson het had geformuleerd toen de organisatie haar nieuwe vorm had gekregen.

“Aneta is niet direct onbekend in de stad”, zei Ringmar. “Ik geloof dat ze lang aarzelen voor ze een van ons treffen, tenzij het acute zelfverdediging is.”

“Dat is het misschien juist wel.”

“Hè?”

“Omdat wij denken dat zij weten dat wij weten dat zij weten dat wij denken dat zij zoiets nooit zouden doen, is dat precies wat er is gebeurd”, zei Winter.

Ringmar antwoordde niet.

“Niet?”

“Ja, het is een klassiek dilemma”, zei Ringmar. “Als ik je goed heb begrepen.”

“Je bent dan weer terug bij af, nietwaar?”

“Dank je wel.”

Winter tuurde naar zijn bureaublad. Het was gewreven tot het glom, alsof de beheerder van de ruimte nog snel was uitgerukt toen bleek dat hij eerder zou terugkomen. Hij zag zijn gezicht in het hout, zijn haar als een stekelige krans om zijn gezicht. Hij greep naar het pakje cigarillo's in het borstzakje van zijn overhemd en stak een Corps op. Hij liet de

lucifer vallen en voelde een korte scherpe steek op zijn dij. Ringmar had gezien dat hij een korte broek aan had, maar hij had niets gezegd. Ringmar droeg zelf een lange kakibroek. De broek zag eruit alsof hij in een dumpwinkel was gekocht. De dumpwinkel van het Britse koloniale leger.

“Als ze hiervandaan komen, dan vinden we ze”, ging Ringmar verder.

“Jij gelooft in de goede krachten? Onze informanten?”

“Ik geloof dat de goede krachten tussen de kwade krachten ons naar de kwade krachten zullen leiden”, zei Ringmar.

“De kwadere krachten”, zei Winter. “De kwaadste.”

“Aneta’s vriendin denkt een van die drie hufters wel te kunnen herkennen”, zei Ringmar.

“Droegen ze nazi-symbolen of andere fascistische shit?”

“Nee. Echte fatsoensrakers.”

Winter tikte de as in zijn handpalm af. De asbak was kennelijk tijdens de vakantie uit zijn kamer gestolen.

“Andere getuigen?”

“Een stuk of duizend, maar slechts een paar hebben wat van zich laten horen na onze berichten. En ze weten niet precies hoe die jongens eruitzagen.”

“Fatsoensrakers, zei je?”

“Ja.”

“Er is nog geen 24 uur verstreken.”

“Nee.”

“Je zult zien dat er iemand belt”, zei Winter en de telefoon rinkelde vanaf zijn plek aan de rechterkant op het bureau. Winter nam op en mompelde zijn naam tegen de dienstdoende agent. Ringmar zag hoe hij luisterde, zijn voorhoofd gefronst, de schouders naar voren gebogen. Winter zei een paar korte woorden en legde op.

“Er komt iemand die ze is gevolgd”, zei hij.

“Shit”, zei Ringmar. “Waarom heeft hij niet eerder iets van zich laten horen?”

“Iets met een ziek kind vannacht.”

“Waar is hij?”

“Onderweg”, zei Winter. “Ik ben trouwens bij het Sahlgrenska-ziekenhuis geweest en heb Aneta gezien. Ik kwam Fredrik tegen toen hij uit haar kamer kwam. Hij had rode ogen.”

“Mooi”, zei Ringmar.